

1.trinn

Idèbank for arbeid med ansvarlighet på 1.trinn

Ansvarlighet dreier seg om å vise respekt for egne og andre sine eiendeler og arbeid, samt å kunne utføre oppgaver. En utvikler ansvarlighet gjennom medbestemmelse og ta konsekvensene av det. En forutsetning for ansvarlighet er derfor tillit. Ansvarlighet handler også om å kommunisere med voksne.

Arbeid i klassemøte

- Forventninger til meg selv og til andre
- Klasseregler lages sammen
- Skolesteg1 Del 1: Ferdigheter som fremmer læring.
- Respektmålene - fremmes og henges opp
- Vennskapsuker - sosial med klasse, trinn, faddere

RESPEKTMÅL

August: Vi hilser på hverandre.

September: Vi sier unnskyld og kan ta imot en unnskyldning.

Oktober: Vi behandler andre sine ting fint.

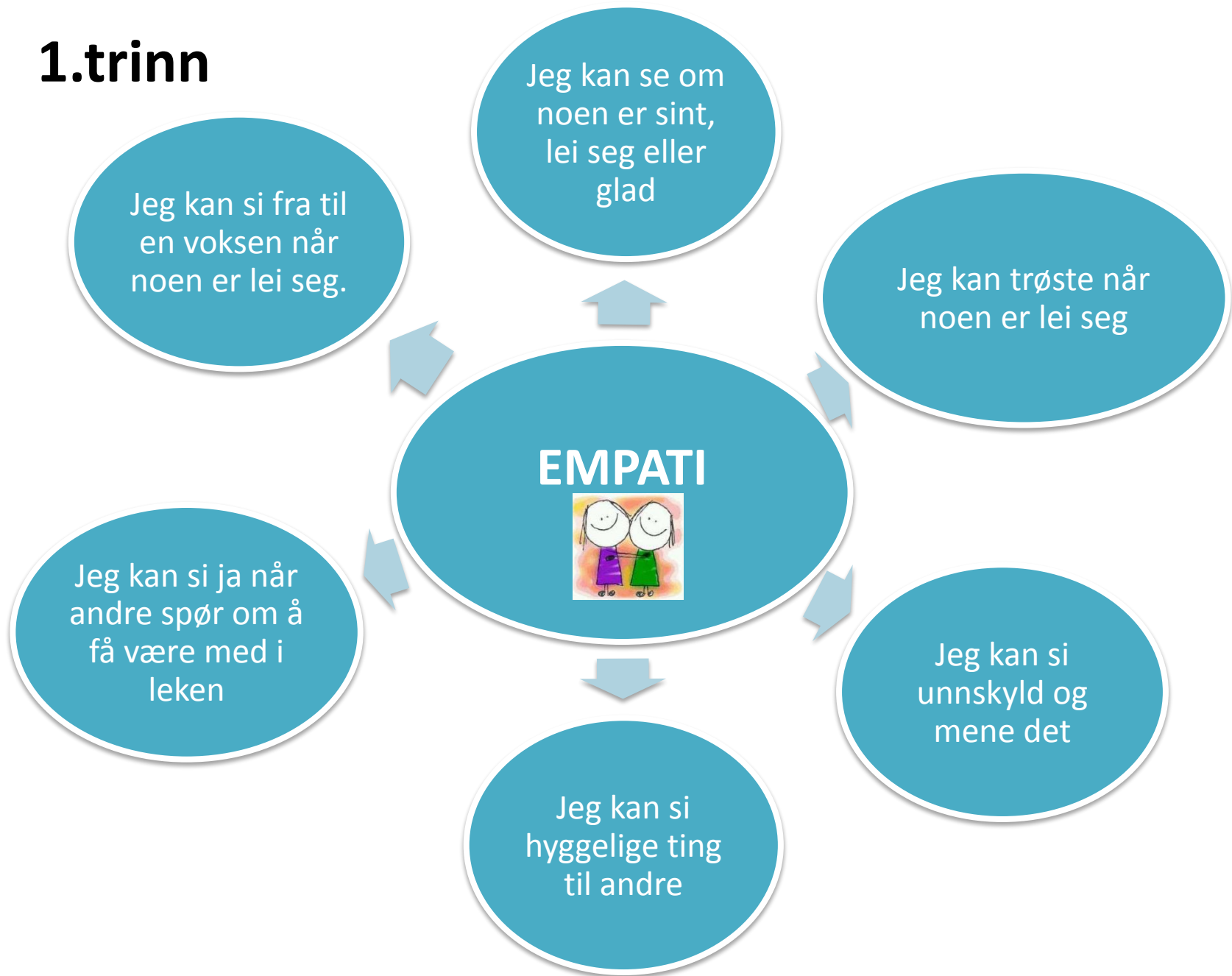
Materiell

- Klasseregler
- BlimE-dans
- Vennskapssanger
- Skolesteg: Del 1 - 5 leksjoner
- Plakat med respektmål
  - Filmer om vennskap: Vaffelhjerte, Sammys eventyr. Biler,

Aktiviteter

- Belønning for ryddig garderobe
- Vennskapssanger og danser
- Lekegrupper ute/inne
- Rollespill - vi hilser på forskjellige måter.
- Rollespill - øve på å si unnskyld og på å ta imot en unnskyldning
- Øve på å spørre om å få låne - si takk for lånet
- Jobbe med arbeidsro - belønningssystem?

1.trinn

Idèbank for arbeid med empati på 1.trinn

Empati vil si evnen til å leve seg inn i andre sin situasjon. Det handler om å se situasjonen fra den andre sin side, vise omtanke og respekt for andre sine følelser og meninger. Empati er vesentlig for å kunne etablere nære relasjoner og være en motvekt mot mobbing og vold. Empati er både en stabil egenskap og situasjonsbestemt. Derfor kan empati utvikles og endres.

Arbeid i klassemøte

- Skolesteg: Del 2 - Empati
- Kan vi se når noen ikke har det bra?
- Fremme respektmålene

RESPEKTMÅL

November: Vi sier ifra når noen ikke har det bra.

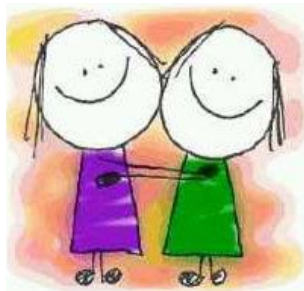
Desember: Vi snakker fint om andre og til andre.

Materiell

- Skolesteg: Del 2 - 8 leksjoner
- Plakat av respektmålene
- [15 aktiviteter og spill for å utvikle empati hos barn - Utforsk Sinnet](#)
- [5 leker for å jobbe med empati hos barn \(duermamma.no\)](#)
- [NRK Super - Kort fortalt - Livsmestring](#)
- 50 sosiale ferdigheter

Aktiviteter

- Hemmelig venn
- Si hyggelige ting til en i klassen (julekalender?)
- Rollespill - Kan jeg bli med å leke? Hva svarer du?
- Er det greit å være alene?

1.trinn

Idèbank for arbeid med selvhevdelse på 1.trinn

Selvhevdelse er å kunne be om hjelp og informasjon, å presentere seg og reagere på andre sine handlinger. Videre handler det om å kunne markere seg sosialt, blant annet ved å utrykke egne meninger og standpunkt og si nei til det en helst ikke bør være med på. Evne til hensiktsmessig selvhevdelse er ofte avgjørende for å kunne delta aktivt i sosiale miljø og fellesskap. Selvhevdelse dreier seg om å utrykke seg uavhengig og autonomt, samt å ta sosial kontakt og sosialt initiativ. I noen grad dreier det seg om forholdet mellom å være aktør i eget og brikke i andre sitt liv.

Arbeid i klassemøte

- Skolesteg: Del 3 -Mestre følelser
- Jobbe med respektmålene

RESPEKTMÅL

Januar: Vi gir oss når noen sier NEI eller STOPP.

Februar: Vi respekterer at vi er ulike.

Materiell

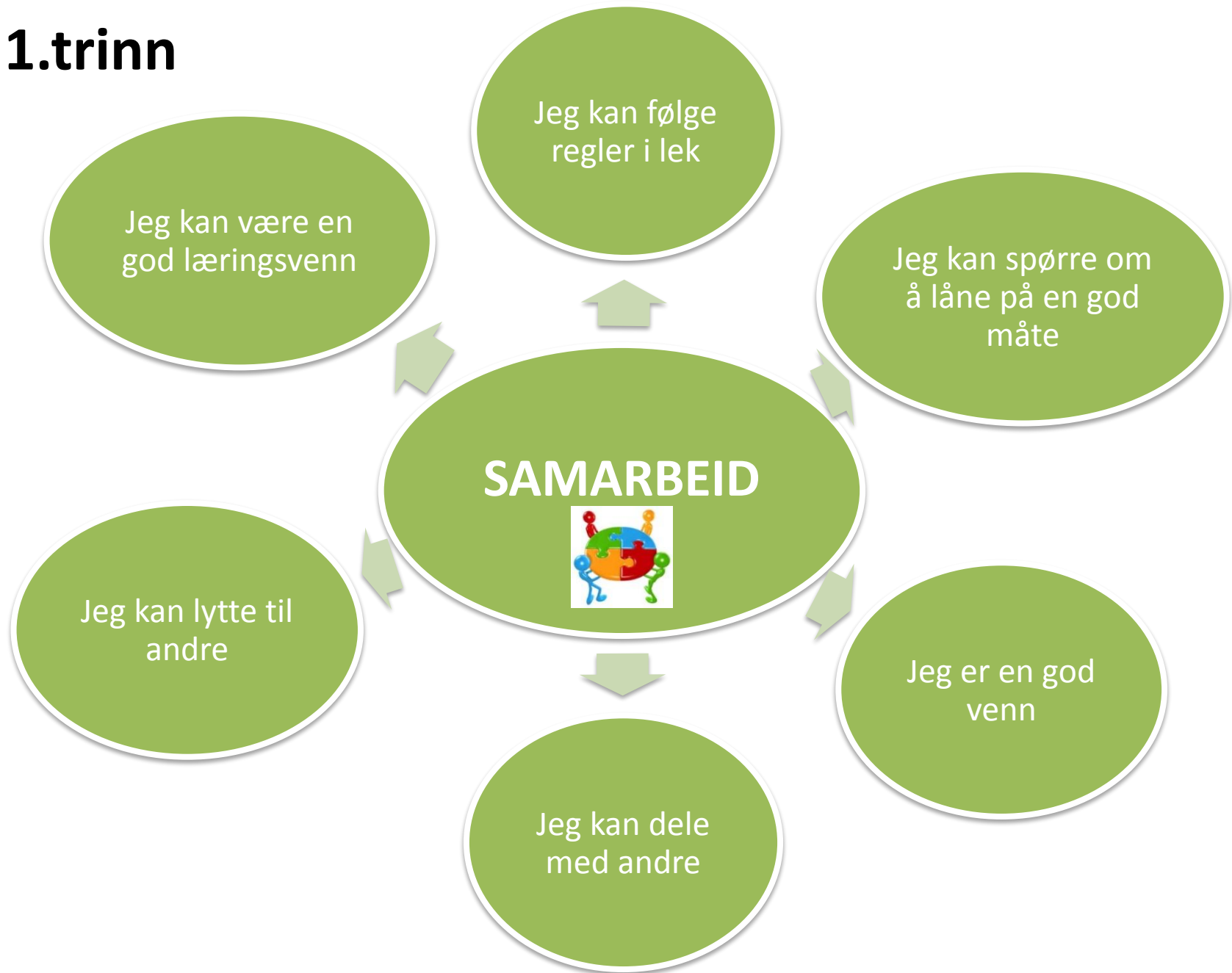
- Skolesteg- Del 3 -7 leksjoner
- Plakat av respektmålene
- Stopp ikke mobb- sangen
- 50 sosiale ferdigheter

Aktiviteter

- Lekedag
- Vennegrupper inn og ute
- Vis og fortell
- Øve på å si STOPP/NEI med tydelig stemme og kroppsspråk
-

1.trinn

Idèbank for arbeid med samarbeid på 1.trinn

Samarbeid handler blant annet om å kunne bruke tiden fornuftig mens en venter på tur, å kunne dele med andre, hjelpe andre, følge regler og beskjeder, samt å kunne gå over til ander aktiviteter uten å protestere. Det dreier seg om å samarbeide med jevngamle og med voksne. Samarbeid øver en på i reelle samarbeidssituasjoner og når samarbeidet aktivt blir verdsatt. Barn lærer slike ferdigheter best ved at de i stor grad får samarbeide.

Arbeid i klassemøte

- Lage samarbeidsregler med forventninger til meg selv og til andre – læringspartner/læringsvenn
- Skolesteg - Del 4 - Problemløsning
- Rollespill – «*en god læringspartner*», *være en god lytter, være en dårlig lytter.*
- Respektmålene må fremmes.

RESPEKTMÅL

Mars: Vi bidrar til et godt læringsmiljø.

April: Alle får være med i lek, spill og samtaler.

Materiell

- Skolesteg : Del 4 - 8 leksjoner
- [Sosiale leker | klassetrivsel](#)
- [SMART-Samarbeidsleker-og-øvelser.pdf \(consortia.no\)](#)
  - 50 sosiale ferdigheter
  - Plakat av respektmålene.

Aktiviteter

- Mitt valg - lekaktivitet
- Fellesleker inne og ute
- Fellesbilde i klasserommet
- Spilltimer

1.trinn

Idèbank for arbeid med selvkontroll på 1.trinn

Selvkontroll regulerer forholdet mellom oppførsel og følelser, og noen omtaler dette som impulskontroll. Det handler om evnen til å tilpasse seg fellesskapet og ta hensyn til andre. Når en opplever frustrasjoner og motgang, eller når det oppstår uenigheter eller konflikter, kommer evnen til selvkontroll tydelig fram i måten en reagerer på erting og kommentarer på, uten å bli sint og ta igjen. En må kunne utsette behov, for eksempel vente på tur, og kunne vise glede og sinne på en situasjonstilpasset måte.

Arbeid i klassemøte

- Hvilke leker kan vi leke i friminuttet?
- Fellesleker i klasserommet.
- Fremme respektmålene

RESPEKTMÅL:

Mai: Vi oppfører oss greit mot hverandre.

Juni: Vi er gode vinnere og tåler å tape.

Materiell

- Samarbeidsleker:
<https://smart.consortia.no/wp-content/uploads/2020/04/SMART-Samarbeidsleker-og-%C3%B8velser.pdf>
- Kommet i mål med Skolesteg 1?
  - 50 sosiale ferdigheter
  - Plakat av respektmålene.

Aktiviteter

- Trinncup i fotball/kanonball/stafett
- Idrettsdag
- Hemmelig venn
- Tur til Smøråsen?

2.trinn

Idèbank for arbeid med ansvarlighet på 2.trinn

Ansvarlighet dreier seg om å vise respekt for egne og andre sine eiendeler og arbeid, samt å kunne utføre oppgaver. En utvikler ansvarlighet gjennom medbestemmelse og ta konsekvensene av det. En forutsetning for ansvarlighet er derfor tillit. Ansvarlighet handler også om å kommunisere med voksne.

Arbeid i klassemøte

* Forventninger til meg selv og til andre

- Klasseregler lages
- Vennskapsuker; sosial med klassen, trinnet, faddere
- BliMe - nrk super
- Jobbe med respektmålene
- Skolesteg Del1 - Ferdigheter som fremmer læring

RESPEKTMÅL

August: Vi hilser på hverandre.

September: Vi sier unnskyld og kan ta imot en unnskyldning.

Oktober: Vi behandler andre sine ting fint.

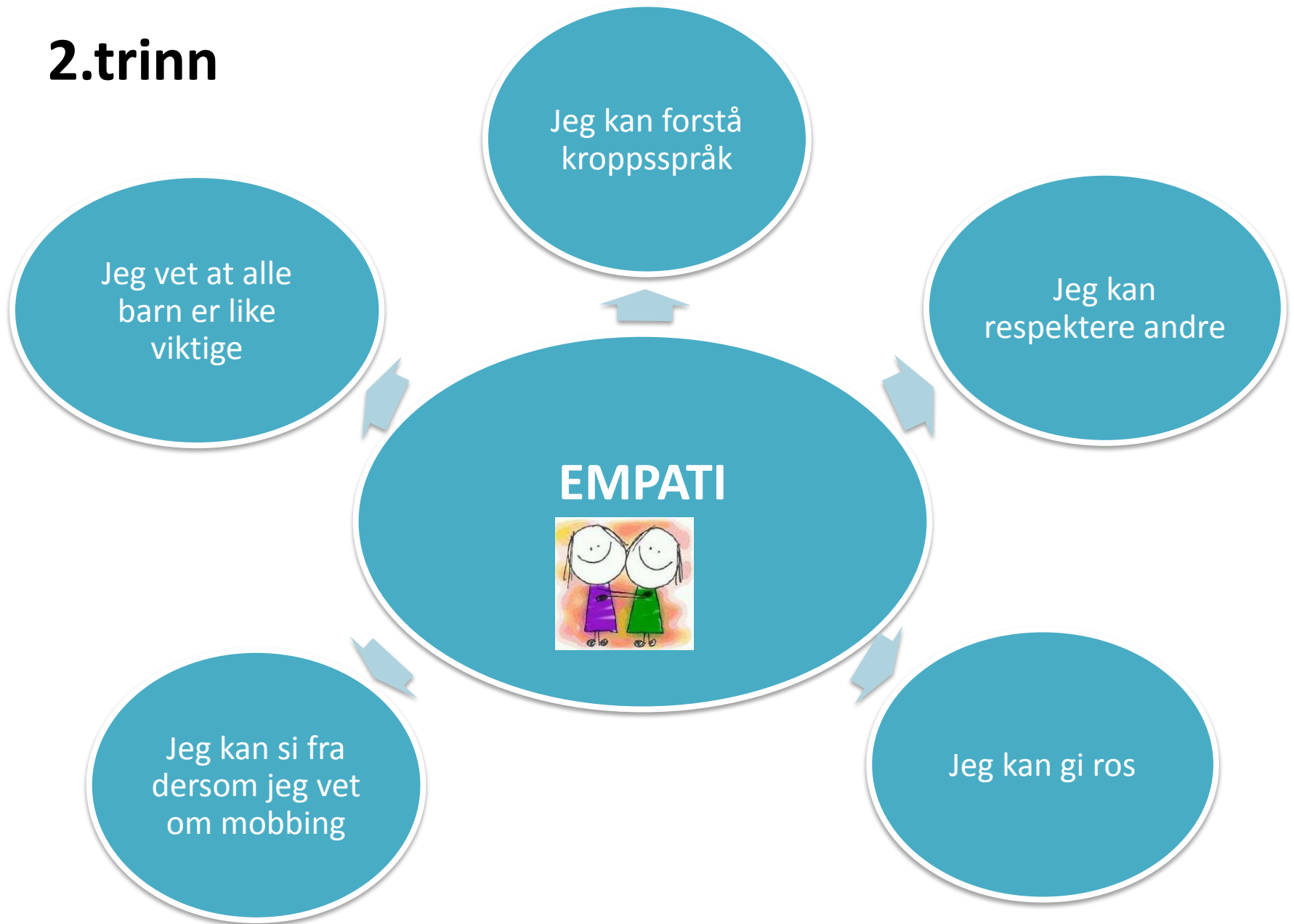
Materiell

- Plakater med respektmålene
- Klasseregler lages og henges opp
- Skolesteg del 1 - 5 leksjoner
- BlimE-dans
- Vennskapssanger
- Filmer om vennskap: Vaffelhjerte, Sammys eventyr. Biler,

Aktiviteter

- Garderobeaksjon?
- Lekegrupper ute/inne
- Tur
- Rollespill for å øve på respektmålene
- Rødt, gult og grønt lys knyttet til arbeidsro?
- Øve på å spørre om å få låne, og å si takk for lånet.

2.trinn

Idèbank for arbeid med empati på 2.trinn

Empati vil si evnen til å leve seg inn i andre sin situasjon. Det handler om å se situasjonen fra den andre sin side, vise omtanke og respekt for andre sine følelser og meninger. Empati er vesentlig for å kunne etablere nære relasjoner og være en motvekt mot mobbing og vold. Empati er både en stabil egenskap og situasjonsbestemt. Derfor kan empati utvikles og endres.

Arbeid i klassemøte

- Skolesteg Del 2 - Empati
- Respektmålene
- Forventninger til meg selv og til andre
- Gjenkjenne, vise og sette ord på følelser

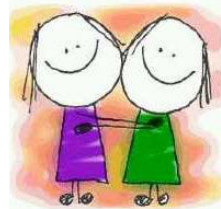
Materiell

- Skolesteg Del 2 - 8 leksjoner
- Plakater av respektmålene
  - [15 aktiviteter og spill for å utvikle empati hos barn - Utforsk Sinnet](#)
  - [5 leker for å jobbe med empati hos barn \(duermamma.no\)](#)
  - [RK Super - Kort fortalt - Livsmestring](#)
  -
- Film: Emoji
- *Lykke er!* – (En «starter» til arbeid med positive følelser og hvordan vi viser glade følelser.)
<http://tv.nrksuper.no/serie/lykke-er/OBUE21002508/sesong-1/episode-5#>

RESPEKTMÅL

November: Vi sier ifra når noen ikke har det bra.

Desember: Vi snakker fint om andre og til andre.

Aktiviteter

- Hemmelig venn
- Gi kompliment til hverandre (Julekalender?)
- Rollespill – «se og forstå følelser», «*empati; hva kan jeg si/ikke si, gjøre/ikke gjøre*».
  - Mimelek; hvordan viser vi følelser?

2.trinn

Idèbank for arbeid med selvhevdelse på 2.trinn

Selvhevdelse er å kunne be om hjelp og informasjon, å presentere seg og reagere på andre sine handlinger. Videre handler det om å kunne markere seg sosialt, blant annet ved å utrykke egne meninger og standpunkt og si nei til det en helst ikke bør være med på. Evne til hensiktsmessig selvhevdelse er ofte avgjørende for å kunne delta aktivt i sosiale miljø og fellesskap. Selvhevdelse dreier seg om å utrykke seg uavhengig og autonomt, samt å ta sosial kontakt og sosialt initiativ. I noen grad dreier det seg om forholdet mellom å være aktør i eget og brikke i andre sitt liv.

Arbeid i klassemøte

- Forventninger til meg selv og til andre
- Skolesteg Del 3- Mestre følelser
- Øving og modellering
- Fremme respektmålene.

RESPEKTMÅL

Januar: Vi gir oss når noen sier NEI eller STOPP.

Februar: Vi respekterer at vi er ulike.

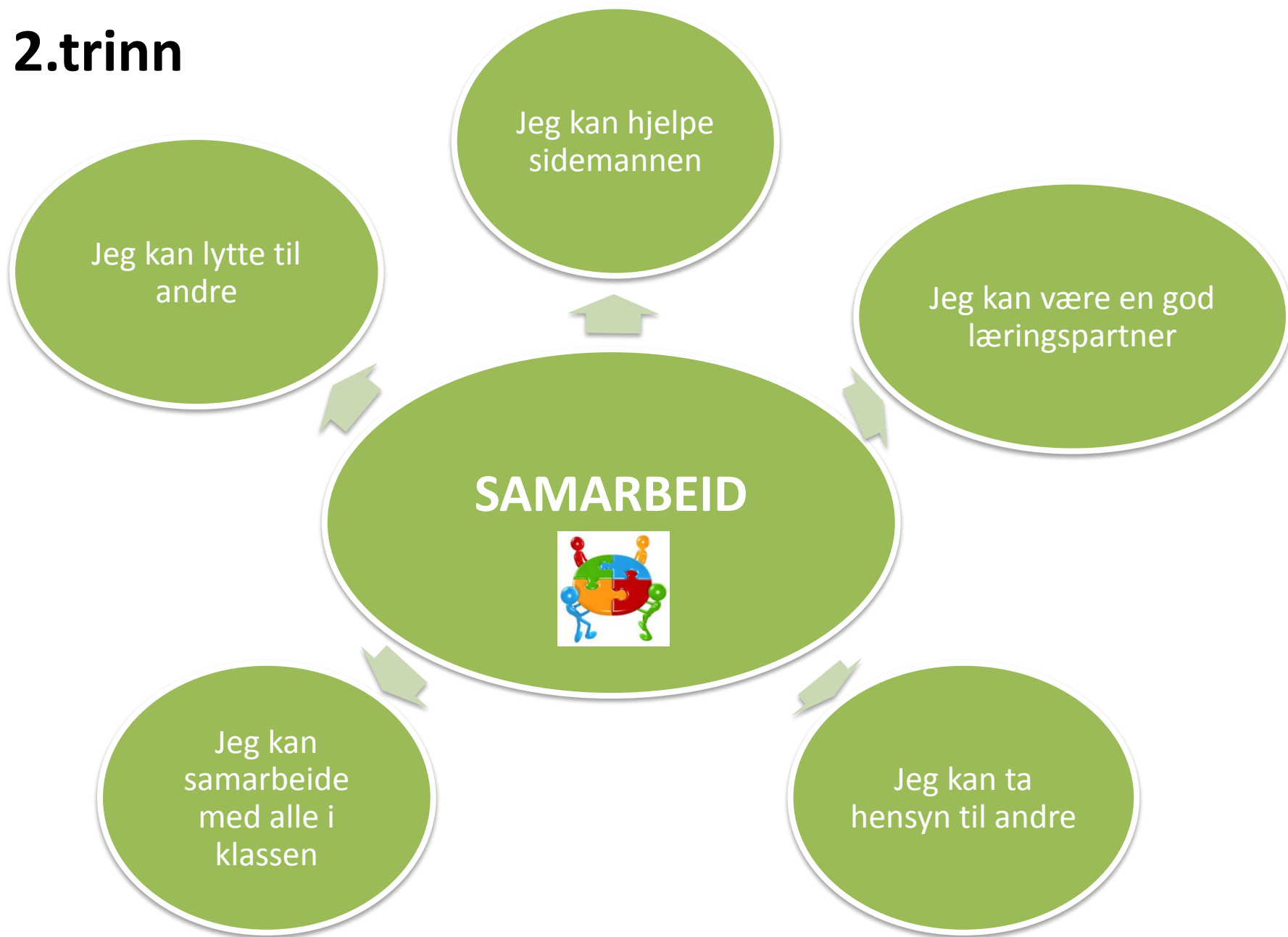
Materiell

- Skolesteg Del 3 - 5 leksjoner
- *Hvorfor det?* Animasjonsserie – episode om det å være flink til noe.
(<http://tv.nrksuper.no/serie/men-hvorfor-dete/MSUI25003112/sesong-1/episode-31>)
- *Klart eg kan?* Serie – episoder om det å klare/tørre noe en har lyst til
(<http://tv.nrksuper.no/serie/klart-eg-kan/DKS F43001115/sesong-5/episode-11>)
- <https://smart.consortia.no/wp-content/uploads/2020/04/SMART-Samarbeidsleker-og-%C3%B8velser.pdf>
- 50 sosiale ferdigheter
- *Sånn er jeg, og sånn er det!* – episoder om det å være forskjellig
<http://tv.nrksuper.no/serie/saann-er-jeg-og-saann-er-det/MSUE11005511>
- Plakat av respektmålene

Aktiviteter

- Vennegrupper inne/ute
- Rollespill – «gode og dårlige måter å ta kontakt», «lek med en tydelig leder eller lek mellom jevnbyrdige?»
- Sang: Stopp - ikke mobb!
- Dagens hovedperson – tale for dagen

2.trinn

Idèbank for arbeid med samarbeid på 2.trinn

Samarbeid handler blant annet om å kunne bruke tiden fornuftig mens en venter på tur, å kunne dele med andre, hjelpe andre, følge regler og beskjeder, samt å kunne gå over til ander aktiviteter uten å protestere. Det dreier seg om å samarbeide med jevngamle og med voksne. Samarbeid øver en på i reelle samarbeidssituasjoner og når samarbeidet aktivt blir verdsatt. Barn lærer slike ferdigheter best ved at de i stor grad får samarbeide.

Arbeid i klassemøte

- Lage samarbeidsregler med forventninger til meg selv og til andre – læringspartner/læringsvenn
- Rollespill – «*en god læringspartner*», - Øving og modellering
  - Skolesteg Del 4: Problemløsning
  - Fremme respektmålet.

RESPEKTMÅL

Mars: Vi bidrar til et godt læringsmiljø.

April: Alle får være med i lek, spill og samtaler.

Materiell

- Skolesteg Del 4; 6 leksjoner
- <https://smart.consortia.no/wp-content/uploads/2020/04/SMART-Samarbeidsleker-og-%C3%B8velser.pdf>
- 50 sosiale ferdigheter
- Plakat med respektmålene.

Aktiviteter

- Læringspartner
- Utarbeide samarbeidsregler
- Rollespill “Å være en god lytter”
- Spilltimer
- Felleleker i klasserommet.

2.trinn

Idèbank for arbeid med selvkontroll på 2.trinn

Selvkontroll regulerer forholdet mellom oppførsel og følelser, og noen omtaler dette som impulskontroll. Det handler om evnen til å tilpasse seg fellesskapet og ta hensyn til andre. Når en opplever frustrasjoner og motgang, eller når det oppstår uenigheter eller konflikter, kommer evnen til selvkontroll tydelig fram i måten en reagerer på erting og kommentarer på, uten å bli sint og ta igjen. En må kunne utsette behov, for eksempel vente på tur, og kunne vise glede og sinne på en situasjonstilpasset måte.

Arbeid i klassemøte

- Hvilke leker kan vi leke i friminuttet?
- Fellesleker i klasserommet.
- Fremme respektmålene.

RESPEKTMÅL:

Mai: Vi oppfører oss greit mot hverandre.

Juni: Vi er gode vinnere og tåler å tape.

Materiell

- Skolesteg; Ferdig med skolesteg 2?
- Plakat med respektmålene.
  - 50 sosiale ferdigheter

Aktiviteter

- Trinncup i fotball/kanonball/stafett
- Idrettsdag
- Hemmelig venn
- Tur til Smøråsen?
- Gi kompliment til hverandre.

3.trinn

Idèbank for arbeid med ansvarlighet på 3.trinn

Ansvarlighet dreier seg om å vise respekt for egne og andre sine eiendeler og arbeid, samt å kunne utføre oppgaver. En utvikler ansvarlighet gjennom medbestemmelse og ta konsekvensene av det. En forutsetning for ansvarlighet er derfor tillit. Ansvarlighet handler også om å kommunisere med voksne.

Arbeid i klassemøte

- Forventninger til meg selv og til andre
- Positiv støtte; hvordan kan jeg på en god måte hjelpe andre til å vise ansvarlighet.
- Arbeid med begreper; *orden, eiendeler, respekt, ansvar, tillit, kommunikasjon, «passe på», et fellesskap, mobbing, plaging, «si fra», vennskap*
- Rollespill – «*hvordan støtte og hjelpe hverandre på gode måter*»
- Øving og modellering

RESPEKTMÅL

August: Vi hilser på hverandre.

September: Vi sier unnskyld og kan ta imot en unnskyldning.

Oktober: Vi behandler andre sine ting fint.

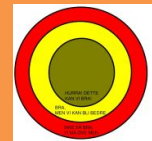

Materiell

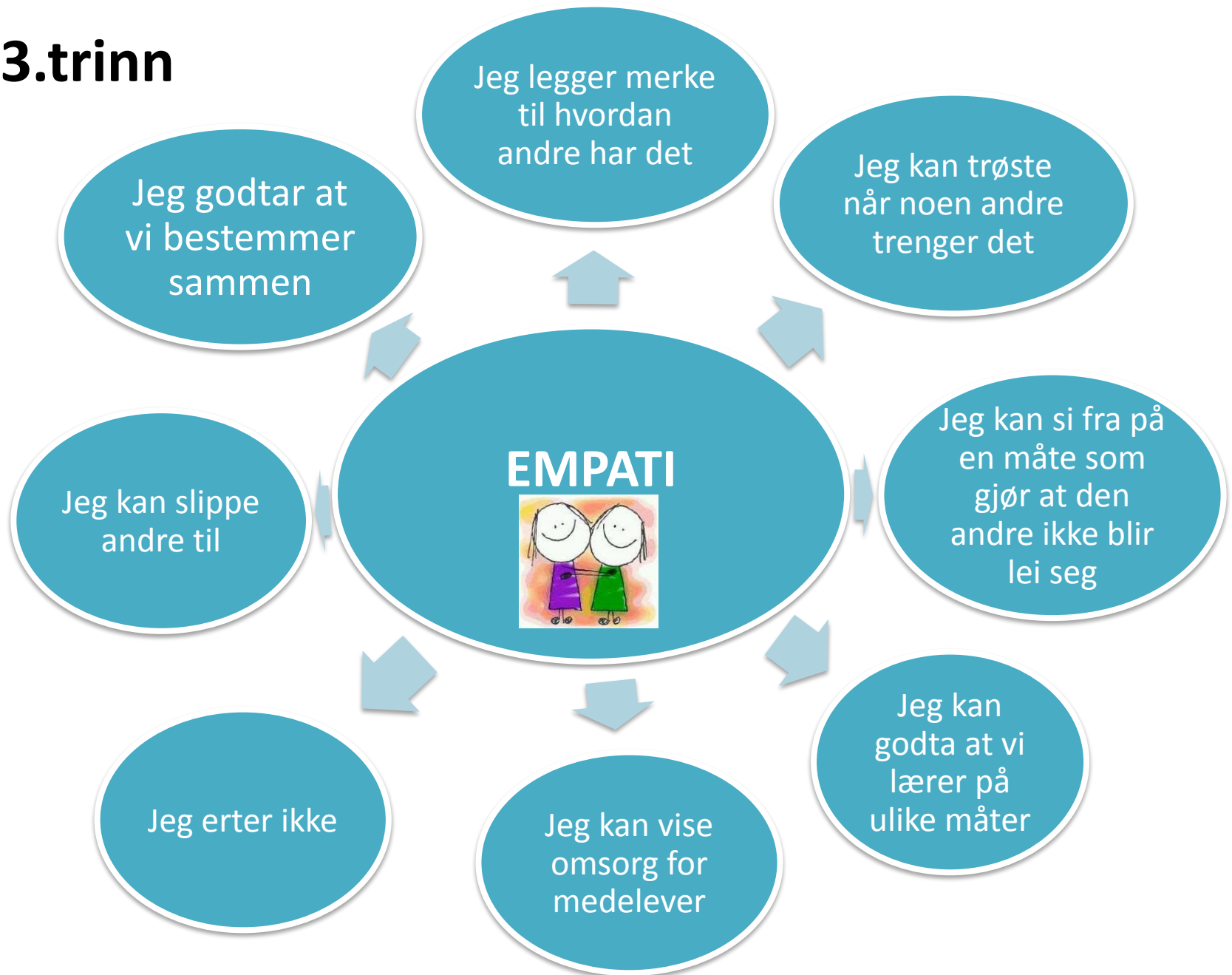
- Regler for garderobeaksjon
- Klasseregler

Aktiviteter

- Garderobeaksjon
- Blinken og elevinspektører
- Rollespill

3.trinn

Idèbank for arbeid med empati på 3.trinn

Empati vil si evnen til å leve seg inn i andre sin situasjon. Det handler om å se situasjonen fra den andre sin side, vise omtanke og respekt for andre sine følelser og meninger. Empati er vesentlig for å kunne etablere nære relasjoner og være en motvekt mot mobbing og vold. Empati er både en stabil egenskap og situasjonsbestemt. Derfor kan empati utvikles og endres.

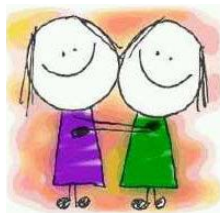
Arbeid i klassemøte

- Forventninger til meg selv og til andre
- Gjenkjenne, vise og sette ord på følelser
- Arbeid med begreper; *følelser, empati, meninger, respekt, omsorg, vennskap, forståelse for den andre sin situasjon, mobbing, plaging, si fra, omtanke, kompliment*
- Mimelek; hvordan viser vi følelser?
- Rollespill – «*hvordan vise empati, hva kan vi si, gjøre?*»
- Øving og modellering

RESPEKTMÅL

November: Vi sier ifra når noen ikke har det bra.

Desember: Vi snakker fint om andre og til andre.

Materiell

- Psykologisk førstehjelpsskrin
- Løsningshjulet
  - 50 sosiale ferdigheter

Aktiviteter

- Trafikklys - egenvurdering av friminutt
- Løsningshjulet
- Psykologisk førstehjelpsskrin – røde og grønne tanker
- Psykologisk førstehjelpsskrin – hjelpehånden
- [15 aktiviteter og spill for å utvikle empati hos barn - Utforsk Sinnet](#)

3.trinn

Idèbank for arbeid med selvhevdelse på 3.trinn

Selvhevdelse er å kunne be om hjelp og informasjon, å presentere seg og reagere på andre sine handlinger. Videre handler det om å kunne markere seg sosialt, blant annet ved å uttrykke egne meninger og standpunkt og si nei til det en helst ikke bør være med på. Evne til hensiktsmessig selvhevdelse er ofte avgjørende for å kunne delta aktivt i sosiale miljø og fellesskap. Selvhevdelse dreier seg om å uttrykke seg uavhengig og autonomt, samt å ta sosial kontakt og sosialt initiativ. I noen grad dreier det seg om forholdet mellom å være aktør i eget og brikke i andre sitt liv.

Arbeid i klassemøte

- Forventninger til meg selv og til andre
- Jentemøter og guttemøter; *hvordan endrer leken, kommunikasjonen og samspillet seg når vi blir eldre?»*
- Arbeid med begreper; «*meg*», *ulikheter, meninger, «si nei», «ta kontakt», fellesskap, bestemme, løsninger, «be om hjelp», markere seg, initiativ, mot, kroppsspråk, baksnakking, misforståelser*
- Øving og modellering

RESPEKTMÅL

Januar: Vi gir oss når noen sier NEI eller STOPP.

Februar: Vi respekterer at vi er ulike.

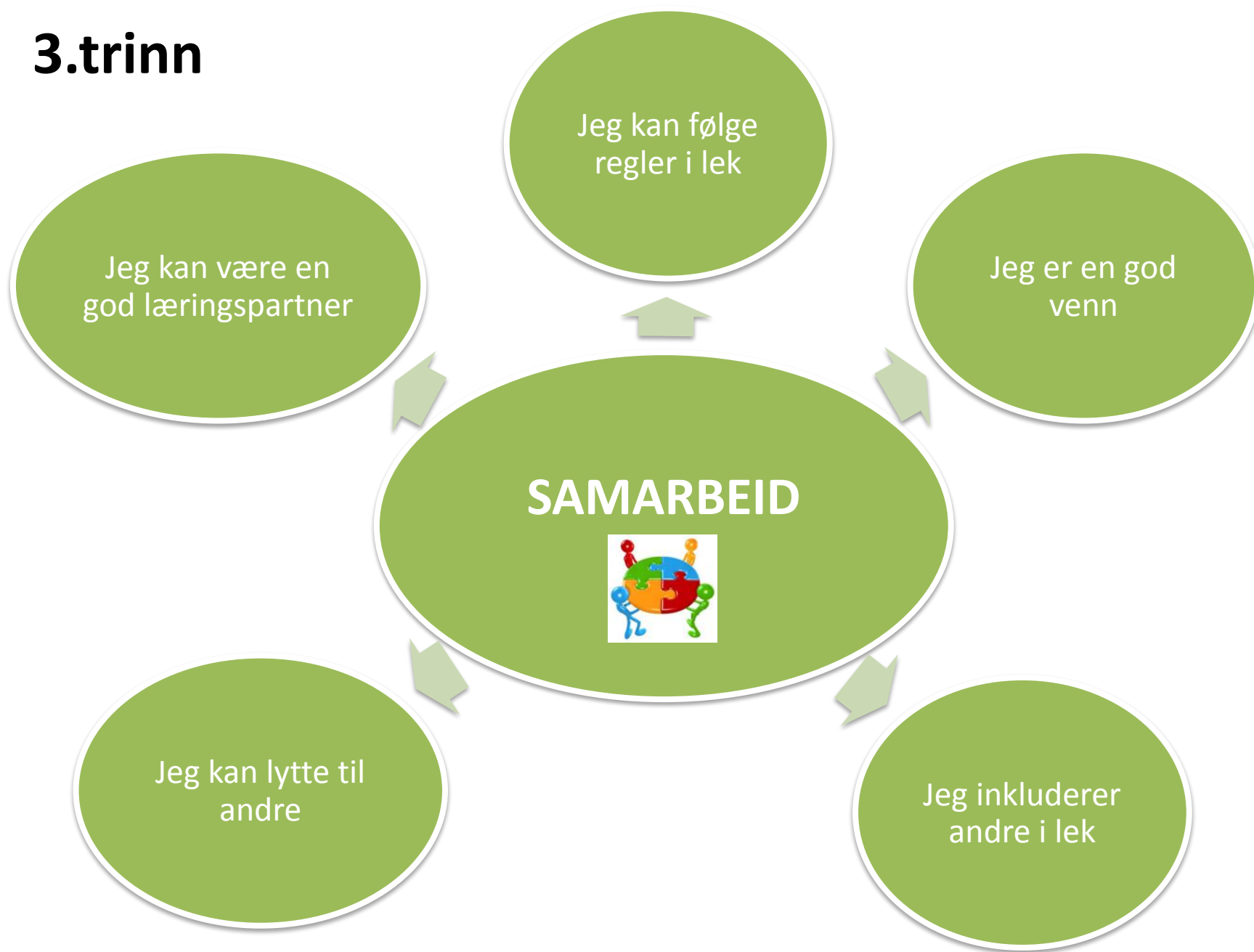
Materiell

- Psykologisk førstehjelpsskrin
- *Hvorfor det?* Animasjonsserie – episode om?? <https://smart.consortia.no/wp-content/uploads/2020/04/SMART-Samarbeidsleker-og-%C3%B8velser.pdf>
- 50 sosiale ferdigheter

Aktiviteter

- Trafikklys - egenvurdering av friminutt
- Løsningshjulet
- Jentelunsj og guttelunsj

3.trinn

Idèbank for arbeid med samarbeid på 3.trinn

Samarbeid handler blant annet om å kunne bruke tiden fornuftig mens en venter på tur, å kunne dele med andre, hjelpe andre, følge regler og beskjeder, samt å kunne gå over til andre aktiviteter uten å protestere. Det dreier seg om å samarbeide med jevngamle og med voksne. Samarbeid øver en på i reelle samarbeidssituasjoner og når samarbeidet aktivt blir verdsatt. Barn lærer slike ferdigheter best ved at de i stor grad får samarbeide.

Arbeid i klassemøte

- Lage samarbeidsregler med forventninger til meg selv og til andre – læringspartner/læringsvenn
- Arbeid med begreper; *læringsvenn/læringspartner, samarbeid, lytte, protestere, rett og galt, diskutere, enighet, uenighet, styrker, regler, kompliment, ros, konstruktiv kritikk*
- Rollespill – «en god læringspartner», «en samarbeidsdiskusjon», «hvordan være enig om at en er uenig?»
- Øving og modellering

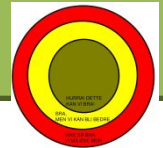
RESPEKTMÅL

Mars: Vi bidrar til et godt læringsmiljø.
April: Alle får være med i lek, spill og samtaler.

Materiell

- Samarbeidsregler
- [SMART-Samarbeidsleker-og-ovelser.pdf \(consortia.no\)](https://www.consortia.no/SMART-Samarbeidsleker-og-ovelser.pdf)
  - 50 sosiale ferdigheter

Aktiviteter

- Blinken – egenvurdering av samarbeid
- Utarbeide samarbeidsregler
- Rollespill

3.trinn

Idèbank for arbeid med selvkontroll på 3.trinn

Selvkontroll regulerer forholdet mellom oppførsel og følelser, og noen omtaler dette som impuls kontroll. Det handler om evnen til å tilpasse seg fellesskapet og ta hensyn til andre. Når en opplever frustrasjoner og motgang, eller når det oppstår uenigheter eller konflikter, kommer evnen til selvkontroll tydelig fram i måten en reagerer på erting og kommentarer på, uten å bli sint og ta igjen. En må kunne utsette behov, for eksempel vente på tur, og kunne vise glede og sinne på en situasjonstilpasset måte.

Arbeid i klassemøte

- Lage klasseregler
- Forventninger til meg selv og til andre
- Gjenkjenne, vise og sette ord på følelser
- Arbeid med begreper; *problem, løsning, følelser, reaksjoner, uenigheter, konflikter, fellesskap, forstyrre, overse, avbryte, høflig, arbeidsro.*
- Rollespill – «*oppleve frustrasjon og motgang*», «*utsette behov*»
- Øving og modellering

ESPEKTMÅL:

Mai: Vi oppfører oss greit mot hverandre.

Juni: Vi er gode vinnere og tåler å tape.

Materiell

- Psykologisk førstehjelpsskrin
- Steg for steg – del 2 «*Vi trener impuls kontroll*»
- Plakat «*Når du blir sint – løs det steg for steg*»
- *Hvorfor det?* Animasjonsserie – episode om følelser og sjalusi
(<http://tv.nrksuper.no/serie/men-hvorfor-dete/MSUI25000412/sesong-1/episode-4>)
- *Løsningshjul*
- [SMART-Samarbeidsleker-og-ovelser.pdf \(consortia.no\)](http://SMART-Samarbeidsleker-og-ovelser.pdf)
- 50 sosiale ferdigheter

Aktiviteter

- Trafikklys - egenvurdering av friminutt
- Utarbeide klasseregler
- Friminutt - logg
- Steg for steg – tillegget for 2.-4.klasse – tilleggsaktiviteter s. 10 (en rekke praktiske aktiviteter knyttet til samarbeid, vennskap, kommunikasjon, presentasjon, sinnemestring,)
- Psykologisk førstehjelpsskrin- røde og grønne tanker.
- Psykologisk førstehjelpsskrin - hjelpehånden

4.trinn

Idèbank for arbeid med ansvarlighet på 4.trinn

Ansvarlighet dreier seg om å vise respekt for egne og andre sine eiendeler og arbeid, samt å kunne utføre oppgaver. En utvikler ansvarlighet gjennom medbestemmelse og ta konsekvensene av det. En forutsetning for ansvarlighet er derfor tillit. Ansvarlighet handler også om å kommunisere med voksne.

Arbeid i klassemøte

- Forventninger til meg selv og til andre
- Positiv støtte; hvordan kan jeg på en god måte hjelpe andre til å vise ansvarlighet.
- Elevrådsrepresentant; hva innebærer det å ha denne rollen? Hva vil det si å ha et klasseråd?
- Fadderrollen; hvordan være en god fadder?
- Arbeid med begreper; *orden, eiendeler, respekt, ansvar, tillit, kommunikasjon, medbestemmelse, et fellesskap, mobbing, vennskap, konsekvenser*
- Rollespill – «*hvordan støtte og hjelpe hverandre på gode måter*»
- Øving og modellering

RESPEKTMÅL

August: Vi hilser på hverandre.

September: Vi sier unnskyld og kan ta imot en unnskyldning.

Oktober: Vi behandler andre sine ting fint.

Materiell

- Regler for garderobeaksjon

Aktiviteter

- Garderobeaksjon
- Blinken og elevinspektører
- Rollespill
- Gjennomføre klasseråd

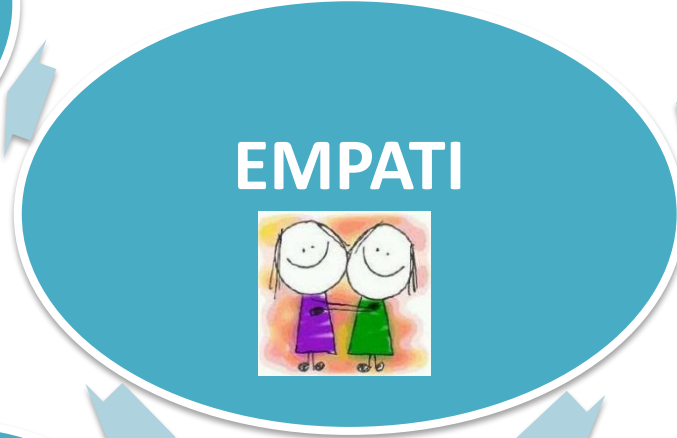

4.trinn

Jeg godtar at vi lærer på ulike måter

Jeg prøver å ikke såre den jeg snakker med

Jeg kan forstå hvordan andre har det

Jeg kan gratulere andre med seieren

Jeg kan ta hensyn til hvordan andre har det

Idèbank for arbeid med empati på 4.trinn

Empati vil si evnen til å leve seg inn i andre sin situasjon. Det handler om å se situasjonen fra den andre sin side, vise omtanke og respekt for andre sine følelser og meninger. Empati er vesentlig for å kunne etablere nære relasjoner og være en motvekt mot mobbing og vold. Empati er både en stabil egenskap og situasjonsbestemt. Derfor kan empati utvikles og endres.

Materiell

- Psykologisk førstehjelpsskrin
- 50 sosiale ferdigheter

Arbeid i klassemøte

- Forventninger til meg selv og til andre
- Gjenkjenne, vise og sette ord på følelser
- Arbeid med begreper; *følelser, omtanke, empati, meninger, respekt, omsorg, forståelse for den andre sin situasjon, mobbing, relasjoner, egenskaper, kompliment, kroppsspråk, samhold,*
- Mimelek; hvordan viser vi følelser?
- Rollespill – «*hvordan vise empati, hva kan vi si, gjøre?*»
- Øving og modellering

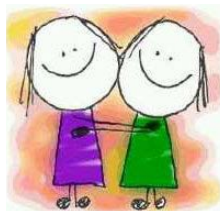
Aktiviteter

- Trafikklys - egenvurdering av friminutt
- Friminutt-logg
- Løsningshjulet
- Psykologisk førstehjelpsskrin - hjelpehånden

ESPEKTMÅL

November: Vi sier ifra når noen ikke har det bra.

Desember: Vi snakker fint om andre og til andre.

4.trinn

SELVHEVDELSE

Jeg kan se egne sterke og svake sider

Jeg kan innrømme feil

Jeg våger å snakke høyt i klassen

Jeg følger klassens og skolens regler

Jeg tør å mene noe annet enn vennene mine

Idèbank for arbeid med selvhevdelse på 4.trinn

Selvhevdelse er å kunne be om hjelp og informasjon, å presentere seg og reagere på andre sine handlinger. Videre handler det om å kunne markere seg sosialt, blant annet ved å utrykke egne meninger og standpunkt og si nei til det en helst ikke bør være med på. Evne til hensiktsmessig selvhevdelse er ofte avgjørende for å kunne delta aktivt i sosiale miljø og fellesskap. Selvhevdelse dreier seg om å utrykke seg uavhengig og autonomt, samt å ta sosial kontakt og sosialt initiativ. I noen grad dreier det seg om forholdet mellom å være aktør i eget og brikke i andre sitt liv.

Arbeid i klassemøte

- Forventninger til meg selv og til andre
- Jentemøter og guttemøter; *hvordan endrer leken, kommunikasjonen og samspillet seg når vi blir eldre?»*
- Arbeid med begreper; *«meg», meninger, fellesskap, løsninger, markere seg, initiativ, sosiale miljø, standpunkt, uavhengig, vennepress, selvbilde, stolthet, baksnakking, misforståelser*
- Rollespill – *«gode og dårlige måter å ta kontakt», «lek med en tydelig leder eller lek mellom jevnbyrdige?»*
- Øving og modellering

Materiell

- Psykologisk førstehjelpsskrin
- [SMART-Samarbeidsleker-og-øvelser.pdf \(consortia.no\)](https://www.consortia.no)
- 50 sosiale ferdigheter

Aktiviteter

- Trafikklys - egenvurdering av friminutt
- Friminutt-logg
- Løsningshjulet
- Rollespill

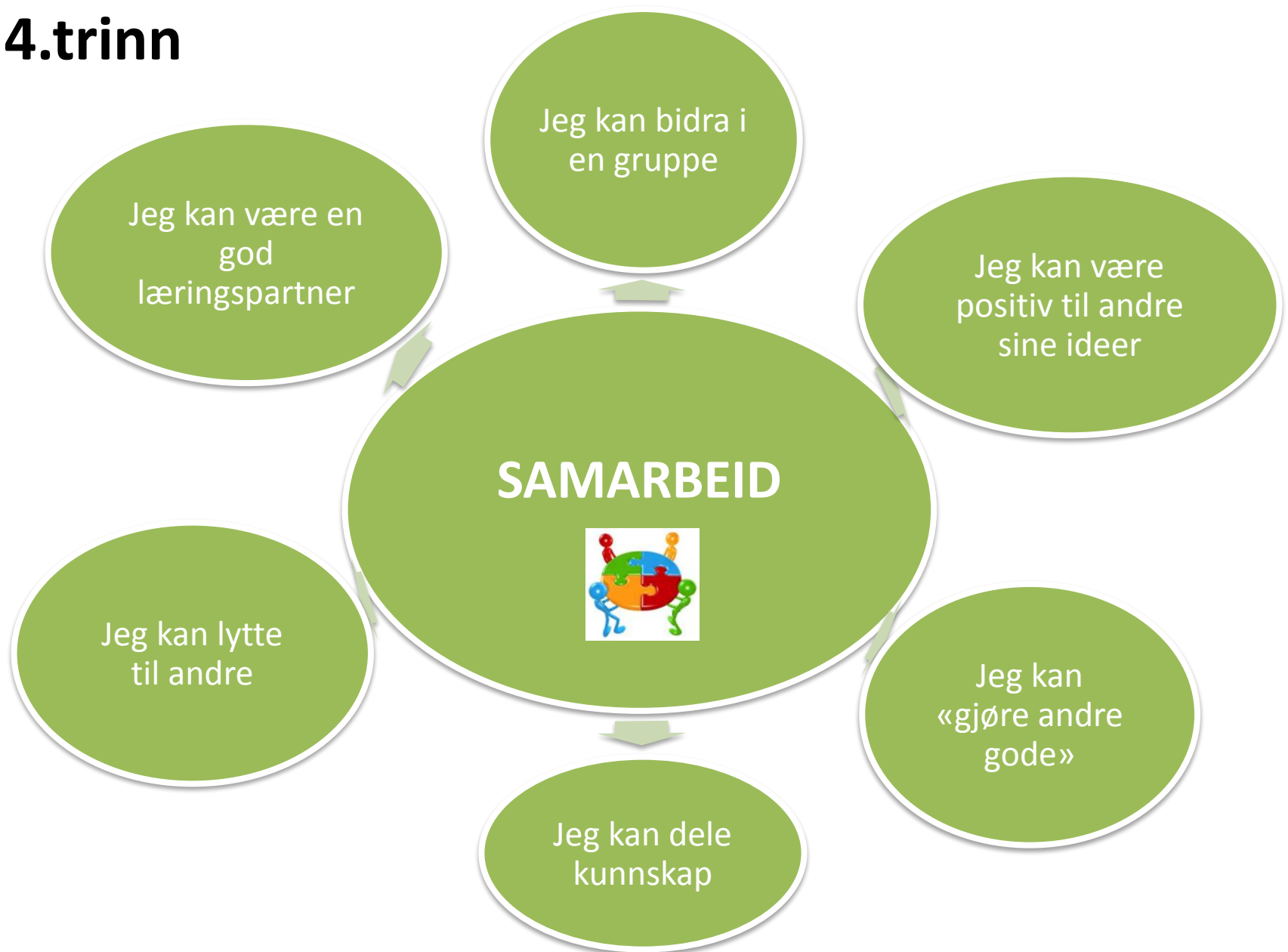
RESPEKTMÅL

Januar: Vi gir oss når noen sier NEI eller STOPP.

Februar: Vi respekterer at vi er ulike.

4.trinn

Idèbank for arbeid med samarbeid på 4.trinn

Samarbeid handler blant annet om å kunne bruke tiden fornuftig mens en venter på tur, å kunne dele med andre, hjelpe andre, følge regler og beskjeder, samt å kunne gå over til andre aktiviteter uten å protestere. Det dreier seg om å samarbeide med jevngamle og med voksne. Samarbeid øver en på i reelle samarbeidssituasjoner og når samarbeidet aktivt blir verdsatt. Barn lærer slike ferdigheter best ved at de i stor grad får samarbeide.

Arbeid i klassemøte

- Lage samarbeidsregler med forventninger til meg selv og til andre – læringspartner/læringsvenn
- Arbeid med begreper; *læringsvenn/læringspartner, protestere, rett og galt, diskutere, enighet, uenighet, hjelpe, styrker, regler, beskjeder, kompliment, ros, konstruktiv kritikk*
- Rollespill – «en god læringspartner», «en samarbeidssamtale», «hvordan være enig om at en er uenig?»
- Øving og modellering

RESPEKTMÅL

Mars: Vi bidrar til et godt læringsmiljø.
April: Alle får være med i lek, spill og samtaler.

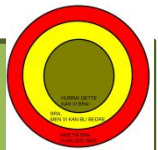

Materiell

- *Energikampen?* Serie – fokus på samarbeid. *Hvilket lag samarbeidet godt/dårlig, hvorfor? Hva er viktig når en skal samarbeide; kommunikasjon, anerkjennelse, struktur o.s.v.*
<http://tv.nrksuper.no/serie/energikampen/MSUE11000211>
- * [SMART-Samarbeidsleker-og-øvelser.pdf \(consortia.no\)](#)
- * 50 sosiale ferdigheter

Aktiviteter

- Blinken – egenvurdering av samarbeid
- Utarbeide samarbeidsregler
- Problemløsningsaktiviteter; grubliser, praktiske, fysiske og kreative samarbeidsoppgaver

4.trinn

Idèbank for arbeid med selvkontroll på 4.trinn

Selvkontroll regulerer forholdet mellom oppførsel og følelser, og noen omtaler dette som impuls kontroll. Det handler om evnen til å tilpasse seg fellesskapet og ta hensyn til andre. Når en opplever frustrasjoner og motgang, eller når det oppstår uenigheter eller konflikter, kommer evnen til selvkontroll tydelig fram i måten en reagerer på erting og kommentarer på, uten å bli sint og ta igjen. En må kunne utsette behov, for eksempel vente på tur, og kunne vise glede og sinne på en situasjonstilpasset måte.

Arbeid i klassemøte

- Lage klasseregler
- Forventninger til meg selv og til andre
- Gjenkjenne, vise og sette ord på følelser
- Arbeid med begreper; *løsning, følelser, uenigheter, konflikter, forstyrre, overse, avbryte, impulser, reaksjoner, tilpasning*
- Rollespill – «*oppleve frustrasjon og motgang*», «*utsette behov*»
- Øving og modellering

RESPEKTMÅL:

Mai: Vi oppfører oss greit mot hverandre.

Juni: Vi er gode vinnere og tåler å tape.

Materiell

- Psykologisk førstehjelpsskrin
- Trivsel for alle»: Hjørneøvelse 2.
- Plakat «*Når du blir sint – løs det steg for steg*»
- *Hvorfor det?* Animasjonsserie – episode om følelser og sjalusi
(<http://tv.nrksuper.no/serie/men-hvorfor-dete/MSUI25000412/sesong-1/episode-4>)
- *Løsningshjul*
- SMART-Samarbeidsleker-og-ovelser.pdf (consortia.no)
- 50 sosiale ferdigheter

Aktiviteter

- Løsningshjulet
- Trafikklys - egenvurdering av friminutt
- Friminutt-logg
- Utarbeide klasseregler
- Psykologisk førstehjelpsskrin - hjelpehånden

5.-7.trinn

Idèbank for arbeid med ansvarlighet på 5.-7.trinn

Ansvarlighet dreier seg om å vise respekt for egne og andre sine eiendeler og arbeid, samt å kunne utføre oppgaver. En utvikler ansvarlighet gjennom medbestemmelse og ta konsekvensene av det. En forutsetning for ansvarlighet er derfor tillit. Ansvarlighet handler også om å kommunisere med voksne.

Arbeid i klassemøte

- Forventninger til meg selv og til andre
- Positiv støtte; hvordan kan jeg på en god måte hjelpe andre til å vise ansvarlighet.
- Elevrådsrepresentant; hva innebærer det å være elevrådsrepresentant?
- Fadderrollen; hvordan være fadder?
- TL-leder; hva innebærer det å være TL-leder?
- Arbeid med begreper; *orden, eiendeler, respekt, ansvar, tillit, kommunikasjon, medbestemmelse, et fellesskap, mobbing, vennskap, konsekvenser, gruppepress, klassemiljø, læringsmiljø,*
- Rollespill – «*hvordan støtte og hjelpe hverandre på gode måter*»
- Øving og modellering

RESPEKTMÅL

August: Vi hilser på hverandre.

September: Vi sier unnskyld og kan ta imot en unnskyldning.

Oktober: Vi behandler andre sine ting fint.

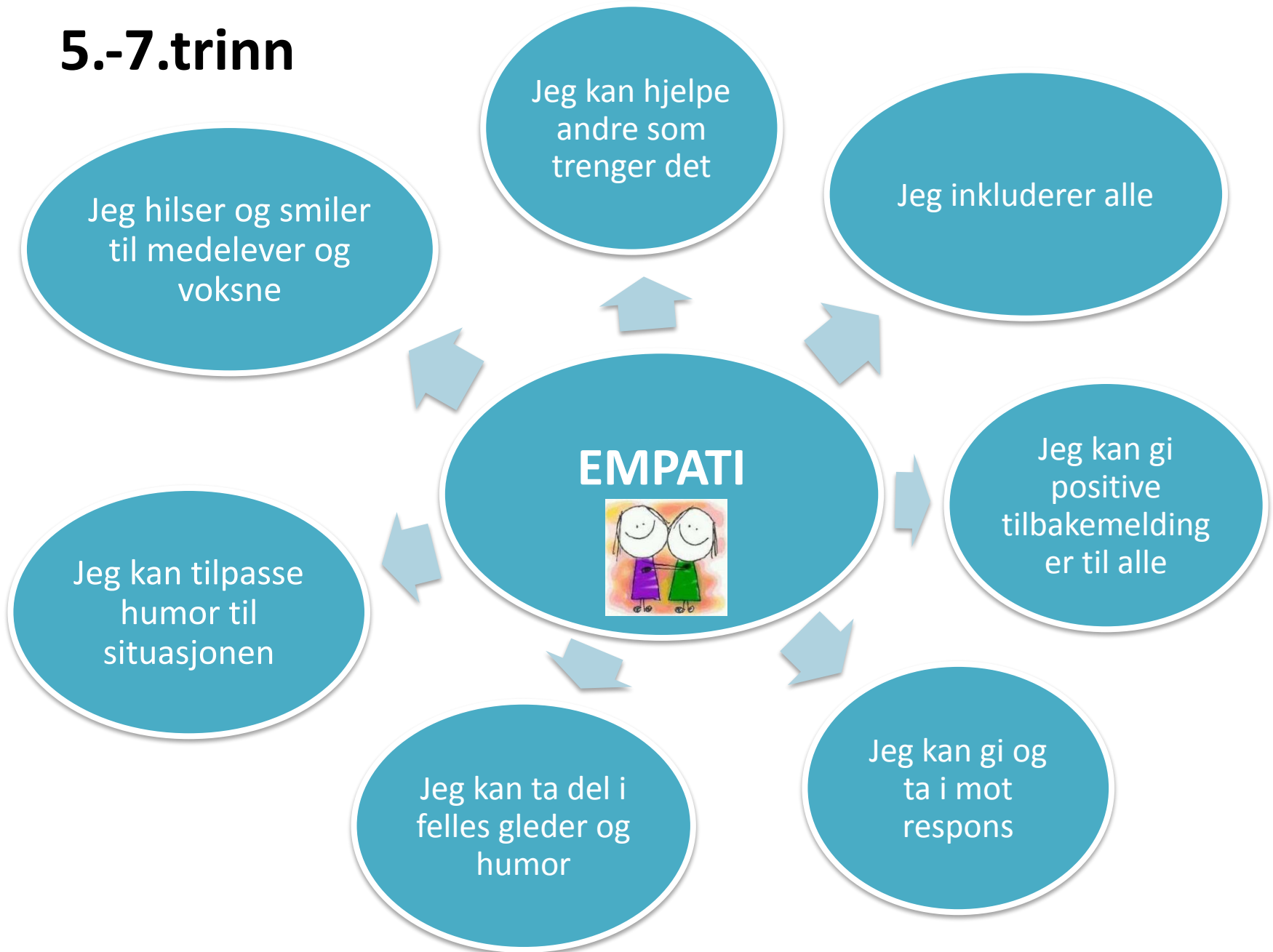
Materiell

- Trivsel til alle! Dansk program
- På nett med barna. Redd barna
- Regler for garderobeaksjon
- TL-materiell på nettet
- Materiell for elevråd på <http://elevmedvirkning.no/> eller <http://barneombudet.no/dine-rettigheter/pa-skolen/elevrad/elevrad/>

Aktiviteter

- Ryddeaksjon- garderobe og klasserom
- Rollespill
- Øve inn TL-leker (kommer dette tilbake?)
- Gjennomføre klasseråd

5.-7.trinn

Idèbank for arbeid med empati på 5.-7.trinn

Empati vil si evnen til å leve seg inn i andre sin situasjon. Det handler om å se situasjonen fra den andre sin side, vise omtanke og respekt for andre sine følelser og meninger. Empati er vesentlig for å kunne etablere nære relasjoner og være en motvekt mot mobbing og vold. Empati er både en stabil egenskap og situasjonsbestemt. Derfor kan empati utvikles og endres.

Arbeid i klassemøte

- Forventninger til meg selv og til andre
- Gjenkjenne, vise og sette ord på følelser
- Arbeid med begreper; *følelser, omtanke, empati, meninger, respekt, omsorg, forståelse for den andre sin situasjon, mobbing, relasjoner, egenskaper, kompliment, kroppsspråk, samhold,*
- Rollespill – «*hvordan vise empati, hva kan vi si, gjøre?*»
- Øving og modellering

Materiell

- Trivsel for alle. (Dansk program)
- På nett med barna. (redd barna.)
- Psykologisk førstehjelpsskrin

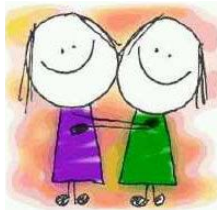
Aktiviteter

- Friminutt-logg
- «Jentemøter» og «guttemøter»
- Psykologisk førstehjelpsskrin - hjelpehånden

RESPEKTMÅL

November: Vi sier ifra når noen ikke har det bra.

Desember: Vi snakker fint om andre og til andre.

5.-7.trinn

Idèbank for arbeid med selvhevdelse på 5.-7.trinn

Selvhevdelse er å kunne be om hjelp og informasjon, å presentere seg og reagere på andre sine handlinger. Videre handler det om å kunne markere seg sosialt, blant annet ved å uttrykke egne meninger og standpunkt og si nei til det en helst ikke bør være med på. Evne til hensiktsmessig selvhevdelse er ofte avgjørende for å kunne delta aktivt i sosiale miljø og fellesskap. Selvhevdelse dreier seg om å uttrykke seg uavhengig og autonomt, samt å ta sosial kontakt og sosialt initiativ. I noen grad dreier det seg om forholdet mellom å være aktør i eget og brikke i andre sitt liv.

Arbeid i klassemøte

- Forventninger til meg selv og til andre
- Jentemøter og guttemøter; *hvordan endrer leken, kommunikasjonen og samspillet seg når vi blir eldre?»*
- Arbeid med begreper; «*meg*», *meninger, fellesskap, løsninger, markere seg, initiativ, sosiale miljø, standpunkt, uavhengig, vennepress, selvbilde, stolthet, baksnakking, misforståelser, respons, konstruktiv kritikk, respons*
- Øving og modellering

RESPEKTMÅL

Januar: Vi gir oss når noen sier NEI eller STOPP.

Februar: Vi respekterer at vi er ulike.

Materiell

- Trivsel for alle. (Dansk program.)
  - På nett med barna. (Redd barna)
  - Psykologisk førstehjelpsskrin
  - * SMART-Samarbeidsleker-og-øvelser.pdf (consortia.no)
- * 50 sosiale ferdigheter

Aktiviteter

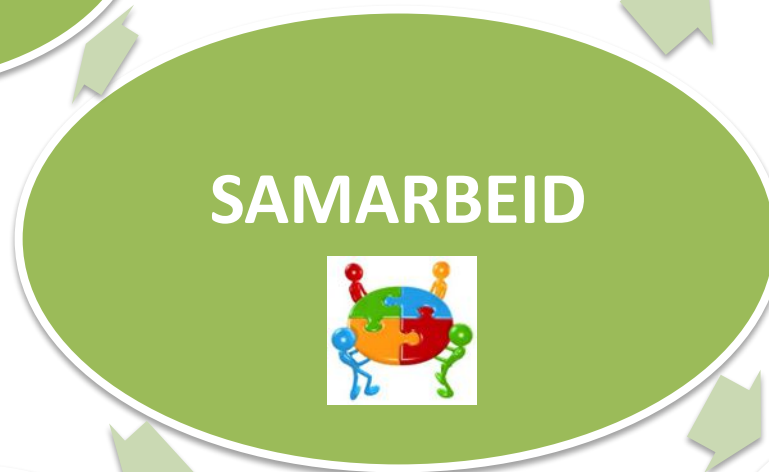
- Trafikklys - egenvurdering av friminutt
- Friminutt-logg
- «*Jentemøter*» og «*guttemøter*»
- Lage biografi; meg selv, mine styrker og egenskaper.
- Gruppediskusjoner – la elevene lage etiske dilemmaer

5.-7.trinn

Jeg kan følge klassereglene og ordensreglene

Jeg kan samarbeide med andre i faglige og praktiske oppgaver

Jeg er en aktiv læringspartner

Jeg kan rette meg etter beskjeder fra alle voksne på skolen

Idèbank for arbeid med samarbeid på 5.-7.trinn

Samarbeid handler blant annet om å kunne bruke tiden fornuftig mens en venter på tur, å kunne dele med andre, hjelpe andre, følge regler og beskjeder, samt å kunne gå over til andre aktiviteter uten å protestere. Det dreier seg om å samarbeide med jevngamle og med voksne. Samarbeid øver en på i reelle samarbeidssituasjoner og når samarbeidet aktivt blir verdsatt. Barn lærer slike ferdigheter best ved at de i stor grad får samarbeide.

Arbeid i klassemøte

- Lage samarbeidsregler med forventninger til meg selv og til andre – læringspartner/læringsvenn
- Arbeid med begreper; *læringsvenn/læringspartner, protestere, rett og galt, diskutere, enighet, uenighet, hjelpe, styrker, regler, beskjeder, kompliment, ros, konstruktiv kritikk*
- Rollespill – «en god læringspartner», «en samarbeidsdiskusjon», «hvordan være enig om at en er uenig?»
- Øving og modellering

RESPEKTMÅL

Mars: Vi bidrar til et godt læringsmiljø.

April: Alle får være med i lek, spill og samtaler.

Materiell

- *Mesternes mester?*
- *Energikampen?* Serie – fokus på samarbeid. *Hvilket lag samarbeidet godt/dårlig, hvorfor? Hva er viktig når en skal samarbeide; kommunikasjon, anerkjennelse, struktur o.s.v.*
<http://tv.nrksuper.no/serie/energikampen/MSUE11000211>
- [SMART-Samarbeidsleker-og-øvelser.pdf \(consortia.no\)](#)
- 50 sosiale ferdigheter)

Aktiviteter

- Blinken – egenvurdering av samarbeid
- Utarbeide samarbeidsregler
- Teambuildingsaktiviteter;
<http://org.ntnu.no/kast/oppgaver.html>
- Problemløsningsaktiviteter; grubliser, praktiske, fysiske og kreative samarbeidsoppgaver
- Prosjektarbeid med samarbeidsferdigheter i fokus

5.-7.trinn

Idèbank for arbeid med selvkontroll på 5.-7.trinn

Selvkontroll regulerer forholdet mellom oppførsel og følelser, og noen omtaler dette som impuls kontroll. Det handler om evnen til å tilpasse seg fellesskapet og ta hensyn til andre. Når en opplever frustrasjoner og motgang, eller når det oppstår uenigheter eller konflikter, kommer evnen til selvkontroll tydelig fram i måten en reagerer på erting og kommentarer på, uten å bli sint og ta igjen. En må kunne utsette behov, for eksempel vente på tur, og kunne vise glede og sinne på en situasjonstilpasset måte.

Arbeid i klassemøte

- Lage klasseregler
- Forventninger til meg selv og til andre
- Gjenkjenne, vise og sette ord på følelser
- Arbeid med begreper; *respekt, impuls kontroll, fellesskap, «Fairplay», kroppsspråk, følelser, aggresjon, sinne, motgang, styrker, svakheter*
- Rollespill – «*oppleve frustrasjon og motgang*», «*konfliktløsning*»
- Øving og modellering

RESPEKTMÅL:

Mai: Vi oppfører oss greit mot hverandre.

Juni: Vi er gode vinnere og tåler å tape.

Materiell

- Trivsel til Alle. Dansk program
- På nett med barna. Redd barna
- Psykologisk førstehjelpsskrin
- <http://smartoppvekst.no/blog/>
- Løsningshjul
- [SMART-Samarbeidsleker-og-øvelser.pdf \(consortia.no\)](http://SMART-Samarbeidsleker-og-øvelser.pdf)
- 50 sosiale ferdigheter)

Aktiviteter

- Rollespill
- Trafikklys - egenvurdering av friminutt
- Friminutt-logg
- Lage klasseregler
- Psykologisk førstehjelpsskrin - hjelpehånden

